

**УЛСЫН ИХ ХУРЛЫН ТАМГЫН ГАЗРЫН
МЭДЭЭЛЭЛ, ХЯНАЛТ, ШИНЖИЛГЭЭ, ҮНЭЛГЭЭНИЙ ХЭЛТЭС**

Код: СТ-17/410

**ПАРЛАМЕНТЫН НЭГДСЭН ХУРАЛДААН БОЛОН БАЙНГЫН ХОРООНЫ
ХУРАЛДААНЫГ ОЛОН НИЙТИЙН МЭДЭЭЛЛИЙН ХЭРЭГСЛЭЭР ШУУД ДАМЖУУЛДАГ
ЭСЭХ ТАЛААРХ БУСАД ОРНУУДЫН ТУРШЛАГА**

(Мэдээлэл, лавлагаа)

Хянасан:

Ц.Норовдондог /Ph.D/

Гүйцэтгэсэн судлаачид:

Д.Жигваагүнсэл
Т.Саулегүл
Д.Халиун

**УЛААНБААТАР
2017 ОН**

АГУУЛГА

УДИРТГАЛ.....1

Судалгааны товч дүгнэлт1

Парламентын нэгдсэн хуралдаан болон Байнгын хорооны хуралдааныг олон нийтийн мэдээллийн хэрэгслээр шууд дамжуулдаг эсэх талаарх бусад орнуудын туршлага2

Европын орнуудын парламентын хуралдааныг дамжуулдаг эсэх талаарх мэдээлэл2

Азийн зарим орны парламентын хуралдааныг дамжуулдаг эсэх талаарх мэдээлэл.....4

 Бүгд Найрамдах Солонгос Улс4

 Бүгд Найрамдах Турк Улс5

 Тайландын Вант Улс.....6

 Бүгд Найрамдах Сингапур Улс7

Ашигласан материал

УДИРТГАЛ

Төрийн байгуулалтын Байнгын хорооны дарга Н.Энхболдын захиалгаар “Парламентын нэгдсэн хуралдаан болон Байнгын хорооны хуралдааныг олон нийтийн мэдээллийн хэрэгслээр шууд дамжуулдаг эсэх талаарх бусад орнуудын туршлага” сэдэвт мэдээлэл, лавлагааг хийж гүйцэтгэв.

Судалгаанд Европын болон Азийн зарим орнуудын холбогдох хууль тогтоомжийн хүрээнд Европын өргөн нэвтрүүлгийн зөвлөлөөс (The European broadcasting union) хийсэн судалгааг¹ мэдээллийн эх сурвалж болгон ашиглаж Парламентын нэгдсэн болон Байнгын хорооны хуралдааныг олон нийтийн хэвлэл мэдээллийн хэрэгслээр хэрхэн дамжуулж байгааг судалсан болно.

Судалгааны товч дүгнэлт:

Парламентын хуралдааныг олон нийтийн хэвлэл мэдээллийн хэрэгслээр шууд дамжуулах тухай асуудал нь олон жилийн маргаан, мэтгэлцээний дунд явж иржээ.

Судалгаанаас үзэхэд нууцад хамаарах болон хуулиар хязгаарласнаас бусад парламентын бүх төрлийн мэдээ, мэдээлэл олон нийтэд нээлттэй байдаг нь олон улсад нийтлэг жишиг болсон байна.

Гэвч нээлттэй байх гэдэг нь харьцангуй байна. Тухайлбал, зарим оронд парламентын үйл ажиллагаа, мэдээ мэдээллийг нээлттэй хүргэх хэдий ч телевизийн сувгаар парламентын нэгдсэн болон Байнгын хорооны хуралдааныг тодорхой цагуудад, тодорхой сэдвээр хэсэгчлэн хүргэх явдал түгээмэл байна. Харин ихэнх оронд парламент нь өөрийн интернет сайтаар парламентын нэгдсэн болон Байнгын хорооны хуралдааныг дамжуулдаг. /Хавсралт 2-оос үзнэ үү/

Парламентын нэгдсэн болон Байнгын хорооны хуралдааныг олон нийтийн мэдээллийн хэрэгслээр шууд дамжуулдаг эсэх талаарх асуудлыг дэлхийн 44 орны хүрээнд судлан үзэхэд дараах онцлогтой байна. Үүнд:

- Судалгаанд хамрагдсан орнууд нь парламентын **үйл ажиллагааг** парламентын цахим хуудас, тусгай телевизийн суваг, радио станц болон олон нийтийн телевизийн суваг, [youtube](#), твиттер, [facebook](#) зэрэг мэдээллийн хэрэгслээр дамжуулан олон нийтэд хүргэж байна.

- Харин нэгдсэн болон Байнгын хорооны хуралдааныг олон нийтийн мэдээллийн хэрэгслээр дамжуулдаг хэлбэрүүд нь янз бүр байна. Тухайлбал,

Парламентын ТВ сувгаар: Судалгаанд хамрагдсан Европын 40 орноос Итали, Франц, Португал, Испани, Герман, Их Британи, Исланд, Турк, Украин, Гүрж, Литва, Дани, Унгар, Грек, Хорват, Словени, Македон, Нидерланд, Ирланд, Люксембург зэрэг 20 орон парламентын өөрийн телевизийн сувагтай бөгөөд үүнээс **8 орон нь парламентын нэгдсэн болон Байнгын хорооны хуралдааныг дамжуулдаггүй** бол **12 нь парламентын нэгдсэн хуралдааныг шууд дамжуулдаг**. Германы парламентын телевизийн суваг нь зөвхөн нийслэл Берлинд парламентын хуралдааныг дамжуулан үзүүлдэг байна.

Олон нийтийн телевизээр: Латви, Люксембургээс бусад бүх улсад **Олон нийтийн телевиз нь** парламентын чуулганы нэгдсэн хуралдааны **явцыг дамжуулдаг** бол Их Британий парламент, Австрийн парламентын Үндэсний Зөвлөлийн хуралдааныг тогтмол, бүрэн хэмжээгээр нь шууд дамжуулан үзүүлдэг.

Арилжааны телевизээр: Дани, Грек, Латви, Польш, Люксембург, Португал, Румын, Словак, Испани, Швед, Их Британи зэрэг 11 орны **арилжааны телевизүүд зөвхөн онцгой тохиолдолд** нэгдсэн хуралдааныг дамжуулдаг байна. Харин Унгар, Литвад зарим **арилжааны кабелийн телевизүүд** парламентын нэгдсэн хуралдааныг шууд дамжуулдаг.

Интернетээр: Дээрх орнуудын 39 нь буюу 98 хувь нь парламентын нэгдсэн хуралдааныг өөрийн интернет сайтаар /сүлжээнд байршуулдаг/ шууд дамжуулдаг. Испани ба Шведийн парламентын байнгын хорооны хуралдааныг мөн сайтаар шууд дамжуулан үзүүлдэг байна.

¹ Parliamentary broadcasting service in Europe 2016 <http://www.ebu.ch/mis>

Радиоогоор: Парламентын нэгдсэн хуралдааныг олон нийтийн радиоогоор дамжуулдаг 14 улсаас Кипр, Латви, Унгар зэрэг 3 оронд парламентын хуралдааныг радиоогоор тогтмол шууд нэвтрүүлдэг. Хорват, Эстони, Герман, Литва, Португал, Румын, Словак, Словени, Испани, Швед, Их Британи зэрэг 11 улсад зөвхөн онцгой тохиолдолд парламентын үйл ажиллагааг радиоогоор шууд нэвтрүүлдэг байна.

- Азийн зарим орнуудын хувьд тусгайлсан парламентын сувгаараа парламентын нэгдсэн хуралдааныг зөвшөөрөгдсөн хэсгээс дамжуулдаг байна. Тухайлбал, Тайланд, Сингапур зэрэг болно.

ПАРЛАМЕНТЫН НЭГДСЭН ХУРАЛДААН БОЛОН БАЙНГЫН ХОРООНЫ ХУРАЛДААНЫГ ОЛОН НИЙТИЙН МЭДЭЭЛЛИЙН ХЭРЭГСЛЭЭР ШУУД ДАМЖУУЛДАГ ЭСЭХ ТАЛААРХ БУСАД ОРНУУДЫН ТУРШЛАГА²

Парламентын мэдээллийг олон нийтэд хүргэх харилцаа нь улс орнуудын парламентаас батлан гаргасан хууль, Парламентын хуралдааны дэг болон Тамгын газрын үйл ажиллагаанд баримтлах дүрэм, журмуудаар зохицуулагддаг байна.³

Эдгээрээс үзэхэд нууцад хамаарах болон хуулиар хязгаарласнаас бусад парламентын бүх төрлийн мэдээ, мэдээлэл олон нийтэд нээлттэй байдаг нь олон улсад нийтлэг жишиг болжээ. Гэвч нээлттэй байх гэдэг нь харьцангуй байна. Тухайлбал, зарим оронд парламентын үйл ажиллагаа, мэдээ мэдээллийг нээлттэй хүргэх хэдий ч парламентын нэгдсэн болон байнгын хорооны хуралдааныг тодорхой цагуудад, тодорхой сэдвээр хэсэгчлэн хүргэх явдал түгээмэл байна. Харин ихэнх оронд парламент нь өөрийн интернет сайтаар парламентын нэгдсэн болон байнгын хорооны хуралдааныг дамжуулдаг.

Европын орнуудын парламентын хуралдааныг дамжуулдаг талаарх мэдээлэл

Европын өргөн нэвтрүүлгийн зөвлөлөөс 2016 оны 2 сард ЕХ-ын гишүүн 28 орон болон Албани, Армен, Босни-Герцеговин, Македон, Гүрж, Исланд, Молдав, Монтенегро, Серби, Швейцар, Турк, Украин зэрэг орнуудыг хамруулан нийт 40 оронд судалгаа хийсэн байна. Судалгаанд Парламент нь иргэддээ үйл ажиллагаагаа хүргэхдээ олон нийтийн мэдээллийн хэрэгсэл (телевиз, радио, цахим суваг, сошиал медиа)-ийг хэрхэн ашиглаж байгаа талаар судалжээ.

Судалгаанаас үзэхэд Парламентын үйл ажиллагааны талаарх өргөн нэвтрүүлгийг ихэвчлэн телевизээр дамжуулдаг бол шууд нэвтрүүлгийн тухайд цахим сувгийг өргөн ашигладаг байна. Харин радио шууд дамжуулалт түгээмэл бус байдаг байна.

Парламент өөрийн телевизээр: Судалгаанд хамрагдсан 40 орноос 20 орон буюу 50 хувь нь Парламентын тусгай өргөн нэвтрүүлгийн үйлчилгээтэй, 50 хувь нь тусгайлсан өргөн нэвтрүүлгийн үйлчилгээгүй байна. Үүнд:

Хүснэгт 1

№	Үйлчилгээтэй эсэх	Улс орон
1	Тусгайлсан Парламентын өргөн нэвтрүүлгийн үйлчилгээтэй	Итали, Франц, Португал, Испани, Герман, Их британи, Исланд, Турк, Украин, Гүрж, Литва, Дани, Унгар, Грек, Хорват, Словени, Македон, Нидерланд, Ирланд, Люксембург
2	Тусгайлсан Парламентын өргөн нэвтрүүлгийн үйлчилгээгүй	Бельги, Швейцар, Австри, Чех, Словак, Босни-Герцеговин, Монтенегро, Албани, Серби, Косова, Румын, Болгар, Польш, Швед, Финланд, Эстони, Латви, Молдав, Кипр, Армен

² PARLIAMENTARY BROADCAST SERVICES IN EUROPE 2016
http://www.medienorge.uib.no/files/Eksterne_pub/EBU-MIS%20-%20Parliamentary%20Broadcast%20Services%20in%20Europe.pdf

³ The challenge of broadcasting parliamentary proceedings
http://www.ipu.org/PDF/publications/ebu_en.pdf

Тусгайлсан Парламентын өргөн нэвтрүүлгийн үйлчилгээг тусгай телевизийн суваг, эсвэл радио станцаар хийдэг. Судалгаанд хамрагдсан тусгайлсан өргөн нэвтрүүлгийн үйлчилгээтэй 20 орноос Итали, Унгар зэрэг орнууд парламентын телевиз болон радио станцтай байна. Бусад улсууд нь зөвхөн телевизийн сувагтай. Харин Польш улсад тусгайлсан интернетэд суурилсан сувагтай хэдий ч үүнийг өргөн нэвтрүүлэг гэж үзээгүй учир үүнд хамруулаагүй байна.

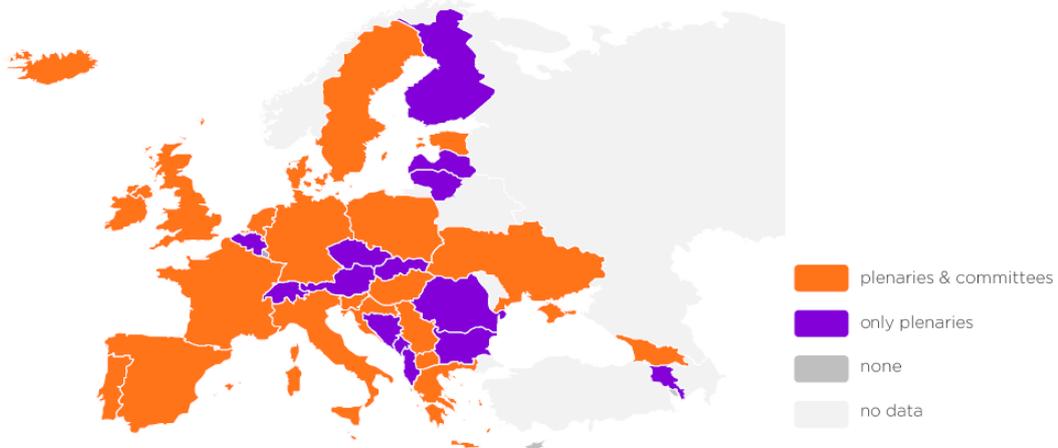
Мөн судалгаанд хамрагдсан орнуудын 42 хувь буюу 17 нь парламентын хуралдаан болон байнгын хорооны **хуралдааныг өргөн нэвтрүүлгээр дамжуулдаггүй** бол 58 хувь нь буюу 23 нь өргөн нэвтрүүлгийн сувгаар эсвэл, цахим хуудсаар нэвтрүүлдэг. (цахим, радио, телевиз) Гэхдээ байнгын хорооны хуралдааныг **бүгд нэвтрүүлдэггүй бөгөөд зарим оронд Байнгын хороо нь нэвтрүүлэх эсэхээ өөрөө шийддэг**. Жишээ нь Мальта, Серби зэрэг оронд нэгдсэн хуралдааныг телевиз, радиогоор явуулдаг бол байнгын хорооны хуралдаан болон бусад үйл ажиллагааны талаар цахим хуудсаараа мэдээлдэг байна.

Хүснэгт 2

№	Хуралдаан дамжуулалт	Улс орнууд
1	Зөвхөн нэгдсэн хуралдааныг дамжуулдаг орнууд	Бельги, Швейцар, Австри, Чех, Словак, Босни-Герцеговин, Монтенегро, Албани, Румын, Болгар, Польш, Латви, Литва, Финланд, Армен
2	Нэгдсэн болон байнгын хорооны хуралдааныг дамжуулдаг орнууд	Украин, Гүрж, Грек, Македон, Серби Унгар Хорват, Словени, Польш, Герман, Итали, Франц, Испани, Португал, Их британи, Нидерланд, Ирланд, Исланд, Дани, Швед, Эстони

COMMITTEE MEETINGS

58% of observed countries broadcast and/or webcast both plenaries and committee meetings (either on TV, radio, or web)

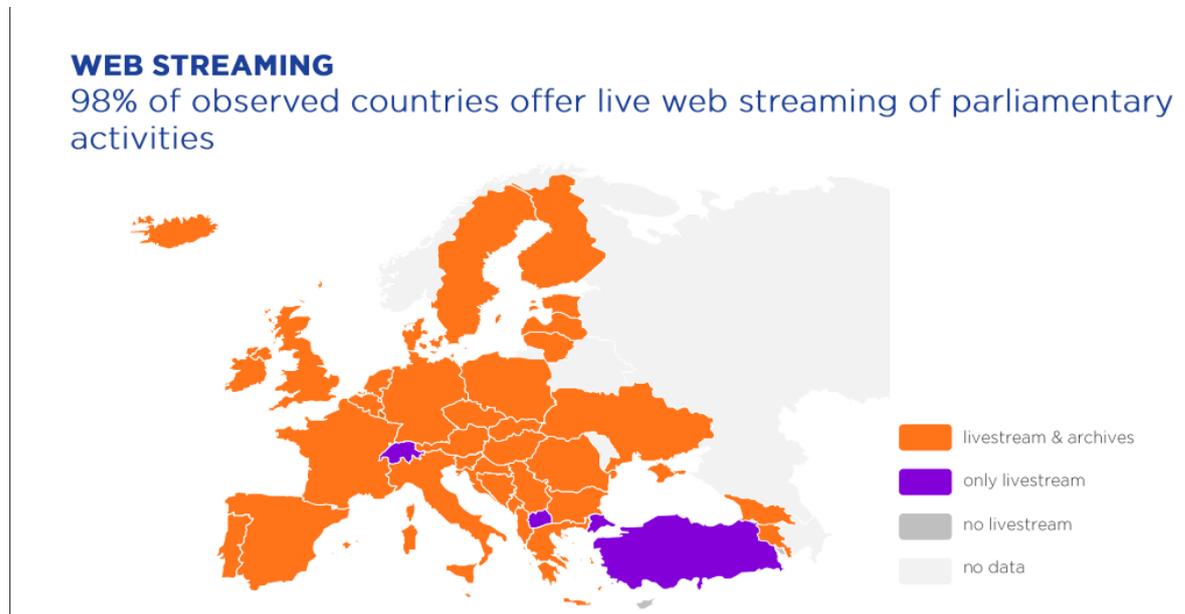

Тусгайлсан Парламентын өргөн нэвтрүүлгийн үйлчилгээтэй 20 орноос 8 оронд нь өргөн нэвтрүүлгийг олон нийтийн хэвлэл мэдээллийн хэрэгсэл эрхлэн явуулдаг бол 12 оронд (Португал, Испани, Франц, Ирланд, Исланд, Дани, Хорват, Грек, Украин, Турк, Итали, Герман) парламент нь өөрөө оператор нь байдаг бөгөөд *парламентын нэгдсэн хуралдааныг шууд дамжуулдаг*. /Хавсралт/ Герман, Итали улсад олон нийтийн хэвлэл мэдээллийн алба, Парламент хоёр хавсран гүйцэтгэдэг байна.

Арилжааны болон хувийн телевизээр: Зарим улс орнууд Парламентын үйл ажиллагааг нэвтрүүлэхэд зориулсан тусгайлсан өргөн нэвтрүүлгийн суваг байдаггүй боловч нэгдсэн болон байнгын хорооны хурлыг, эсвэл зарим хэсгийг нь тухай тухайн телевизийн суваг болон радио станцаар шууд нэвтрүүлдэг. Ийм тусгайлсан биш боловч Парламентын үйл ажиллагааг нэвтрүүлдэг 10 орон байна. Тэдгээрийн дийлэнхийг нь олон нийтийн мэдээллийн операторууд эрхэлдэг.

Цахим хуудсаар буюу интернетээр: Судалгаанд хамрагдсан орнуудын 98 хувь нь Парламентын үйл ажиллагааг цахим хуудсаар шууд дамжуулдаг. Зөвхөн Кипр улсад техникийн асуудлаас болоод түр зогссон байна. Ийм үйлчилгээ нь ихэвчлэн Парламентын цахим хуудас болон өргөн нэвтрүүлгийн цахим хуудас (Словени), youtube (Итали) хуудсаар явагдаж байна.

Ихэнх улс орнуудад өмнөх шууд дамжуулалтын бичлэгийн цахим архивтай байдаг бол Турк, Македон, Швейцарт шууд нэвтрүүлгийн цахим архив байдаггүй.

Азийн зарим орны парламентын хуралдааныг дамжуулдаг талаарх мэдээлэл

Бүгд Найрамдах Солонгос Улс

БНСУ-ын Үндэсний Ассамблей нь чуулганы болон Байнгын хорооны хуралдаан, үйл ажиллагааны талаарх мэдээллийг Үндэсний Ассамблейн телевиз болон бусад хэвлэл, мэдээллийн хэрэгслээр нээлттэй дамжуулдаг.

Үндэсний Ассамблейн тухай хуулийн 75 дугаар зүйлд ⁴ “чуулганы нэгдсэн хуралдаан олон нийтэд нээлттэй байна”, Үндэсний Ассамблейн дарга үндэсний аюулгүй байдлыг хангах шаардлагатай гэж үзсэн, парламентад 10 ба түүнээс дээш суудалтай нам, эвслийн бүлгийн гишүүд хаалттай хуралдах хүсэлт гаргаж гарын үсэг зурсан тохиолдолд хаалттай хуралдахаар заасан байна.

Үндэсний Ассамблейн Тамгын газрын дүрэмд Тамгын газрын Хууль зүйн үйлчилгээ хариуцсан нарийн бичгийн даргын харьяанд Үндэсний Ассамблейн үйл ажиллагааг олон нийтийн мэдээллийн хэрэгслээр дамжуулах чиг үүрэг бүхий нэвтрүүлэг төлөвлөлтийн хэлтэс (Broadcasting bureau) ажилладаг. Нэвтрүүлэг төлөвлөлтийн хэлтэс нь:

1. Нэвтрүүлэг төлөвлөлт хариуцсан хэсэг (*Broadcast Programming Division*);
2. Нэвтрүүлэг зохион байгуулалт хариуцсан хэсэг (*Broadcast Production Division*);
3. Шууд нэвтрүүлэг хариуцсан хэсэг (*Broadcast Relay Division*) гэсэн хэсгүүдэд хуваагддаг.

Шууд нэвтрүүлэг хариуцсан хэсэг нь Үндэсний Ассамблейн телевиз ⁵ (National Assembly television NATV) -ээр Үндэсний Ассамблейн нэгдсэн чуулганы хэлэлцүүлгийг бүрэн эхээр нь шууд дамжуулдаг.

⁴National Assembly Act, 1988, http://korea.assembly.go.kr/res/low_02_read.jsp?boardid=1000000036

⁵National Assembly television NATV, <http://www.natv.go.kr/>

Мөн түүнчлэн үйл ажиллагааны тайлан мэдээлэл, улс төрийн цаг үеийн мэдээ, хууль эрх зүйн мэдээлэл, түүх, соёл, орон нутгийн талаарх нэвтрүүлгүүдийг бэлтгэж 24 цагийн турш NATV телевиз дамжуулдаг байна.

Үндэсний Ассамблейн хуралдааныг сурвалжлах зөвшөөрлийг Үндэсний Ассамблейн Тамгын газрын даргаас олгоно.

2005 оноос БНСУ-ын Үндэсний Ассамблей нь "Дижитал танхим" төслийн хүрээнд чуулганы нэгдсэн хуралдааны танхим болон Байнгын хорооны хуралдааны танхимуудад техник технологийн орчин үеийн программ хангамж, дуу, дүрсний систем бүхий хуралдааны иж бүрэн цахим системийг шинээр суурилуулсан байна.

Мөн хуралдааны бүх танхимуудын дуу, дүрсний сигналыг өндөр чанартайгаар хүлээн авч бичлэг хийх боломжтой парламентын сэтгүүлчдийн өрөөг шинэчлэн тохижуулж, шаардлагатай тоног төхөөрөмжөөр тоноглон, хууль тогтоох үйл ажиллагааны мэдээ, мэдээллийг иргэд сонгогчид, олон нийтэд шуурхай түгээх боломжийг бүрдүүлсэн байна.

Бүгд Найрамдах Турк Улс

Туркийн Үндэсний Их Хурлын телевиз нь тус Их Хурлын Тамгын газрын Хэвлэл, мэдээлэл, олон нийттэй харилцах албанд харьяалагддаг.

Туркийн Радио, Телевизийн тухай хуулийн 21-р зүйлд зааснаар Турк Улсын Үндэсний Их Хурлын үйл ажиллагааг нэвтрүүлэх эрх нь Туркийн Үндэсний Их Хурлын телевизэд олгогдсон. Харин Үндэсний Их Хурлын үйл ажиллагааг нэвтрүүлэх цар хүрээг Туркийн Радио, телевизийн ерөнхий газар болон Туркийн Үндэсний Их Хурлын удирдлагын хамтын протоколоор тогтоохоор хуульчлагдсан⁶.

Үндэсний Их Хурлын телевиз нь Их Хурлын нэгдсэн хуралдааны үйл явц болон бусад мэдээ, мэдээллийг TRT-3 телевизийн суваг болон Их Хурлын мэдээллийн албан ёсны сайтаар⁷ дамжуулж олон нийтэд хүргэдэг.

Туркийн Үндэсний Их Хурлын телевиз нь парламентын хуралдааныг тодорхой хуваарийн дагуу TRT-3 сувгаар болон интернетээр шууд дамжуулдаг ба дээр дурдсан Хамтын протоколын 5-р зүйлд зааснаар чуулганы анхдугаар хуралдаан, онцгой хуралдаан, төсвийн хэлэлцүүлэг, Засгийн Газрын үйл ажиллагааны төлөвлөгөө, бусад орны төрийн тэргүүнүүдийн парламентад хэлсэн үг зэрэг онцгой тохиолдлуудад өдөр, цаг харгалзахгүй чуулганы нэгдсэн хуралдааныг TRT-3 сувгаар шууд нэвтрүүлдэг байна.

Мөн Парламентад суудал бүхий намын бүлгүүдийн хуралдааны үйл ажиллагааг 1 хүртэлх цагийн хугацаатайгаар интернетээр шууд дамжуулдаг.

Их Хурлын даргын уулзалт, айлчлал, Их Хурлын байнгын хорооны хурал, улс төрийн намуудын удирдлага болон Их Хурлын гишүүдийн зүгээс Их Хуралд зохион байгуулсан хэвлэлийн бага хурал, Бүлгийн дарга нарын уулзалт, Их Хурлын Тамгын газрын үйл ажиллагаа, Их Хуралд зохион байгуулагдсан зөвлөгөөн, сургалт зэрэг үйл ажиллагаа, Их Хуралд өргөн баригдсан хуулийн төсөл болон батлагдсан хуулийн талаарх мэдээллийг нэгтгэн чуулганы нэгдсэн хуралдаанаас бусад боломжит хугацаанд нэвтрүүлдэг байна⁸.

⁶Туркийн Радио, Телевизийн тухай хууль, <http://www.mevzuat.gov.tr>

⁷ <http://www.meclishaber.gov.tr>

⁸ Туркийн Үндэсний Их Хурлын албан ёсны сайт, Их Хурлын телевизийн үүрэг, https://www.tbmm.gov.tr/tbmm_tv.htm

Тайландын Вант Улс

Тайландын Парламент нь өөрийн үйл ажиллагааг иргэд олон нийтэд шуурхай, ил тод хүргэх зорилгоор парламентын телевиз, радиогийн студи ажиллуулдаг. Энэхүү телевиз, радиогийн студи нь Үндэсний ассамблейн хуралдаан, сенатын болон төлөөлөгчдийн танхимын хуралдаан, мөн байнгын хорооны хуралдааныг телевиз, радиогоор дамжуулах ажлыг хариуцан гүйцэтгэдэг. Парламентын телевиз, радиогийн үйл ажиллагааг Үндэсний ассамблейн радио, телевизийн дамжуулах газар /National assembly Radio and Television Broadcasting Station/ зохицуулдаг бөгөөд энэ нь Парламентын ажлын албаны нэгж юм⁹.

Тай телевизийн суваг нь Парламентын болон байнгын хорооны хуралдаан, парламентын үйл ажиллагааны талаарх мэдээллийг 2006 оноос эхлэн дамжуулсан бөгөөд 2015 оноос дижитал телевиз болсон¹⁰. Нээлттэй хуралдааны үйл ажиллагааг шууд дамжуулах нь нээлттэй байдаг бол хаалттай хуралдааны тойм мэдээллийг олон нийтэд нэвтрүүлдэг. Харин байнгын хорооны хуралдааны үйл ажиллагааг шууд дамжуулах эсэхийг Байнгын хорооны дарга шийдвэрлэдэг байна.

Бүгд Найрамдах Сингапур Улс

Сингапурт Парламентын хуралдааныг олон нийтийн радио, телевизээр дамжуулдаг. Ингэхдээ зөвшөөрөгдсөн MediaCorp радио, MediaCorp телевизийн сувгаар зөвшөөрөлтэй парламентын сэтгүүлчид парламентын хуралдааны хөтөлбөрийн дагуу зөвшөөрөгдсөн хэсгээс дамжуулж болно. Орон даяар нэвтрүүлэх радиогийн нэвтрүүлэг нь парламентын үйл ажиллагааны талаарх тойм мэдээ, судалгаа мэдээлэл, ярилцлага хэлбэрээр байх ба парламентын хуралдааныг дамжуулах хугацаа нь 100 минут орчим байна.

⁹ <http://www.tvparliament.net/>, National assembly Radio and Television Broadcasting Station

¹⁰ https://en.wikipedia.org/wiki/Thai_Parliament_Television, Tai Parliament Television

АШИГЛАСАН МАТЕРИАЛ

1. National Assembly Act, 1988, <http://korea.assembly.go.kr/res/low>
2. National Assembly television NATV, <http://www.natv.go.kr/>
3. Туркийн Радио, Телевизийн тухай хууль- <http://www.mevzuat.gov.tr>
4. National assembly Radio and Television Broadcasting Station. www.tvparliament.net/
5. Rules of the House of Representa. <http://clerk.house.gov/legislative/house>
6. Опыт прямой теле- и радиотрансляции парламентских заседаний в странах ЕС. mobile.council.gov.ru
7. <http://www.duma.gov.ru/analytics/tv/>
8. Н.Алишева: Парламентское телевидение Кыргызстана и зарубежный опыт. media.kg
9. “Хууль тогтоох байгууллага ба парламентын сэтгүүл зүйн харилцааны онцлог /олон улсын туршлага, жишиг хандлага/”. Бодлогын судалгаа, шинжилгээ. Х боть, УБ, 2011 он.
10. http://www.medienorge.uib.no/files/Eksterne_pub/EBU-MIS%20-%20Parliamentary%20Broadcast%20Services%20in%20Europe.pdf

Парламентын засаглалтай орнуудад нэгдсэн хуралдаан болон Байнгын хорооны хуралдааныг олон нийтийн мэдээллийн хэрэгслээр дамжуулдаг байдал

№	Улс	Танхим	Шууд дамжуулдаг эсэх	
			Нэгдсэн хуралдаан	Байнгын хорооны хуралдаан
1.	Австри	Доод	Тийм	-
		Дээд	Тийм	-
2.	Бангладеш http://www.parliament.gov.bd/index.php/en/medias/video-gallery	1	Үгүй	Үгүй
3.	Болгар http://www.bnt.bg/	Доод	Тийм	Тийм
4.	Босни-Герцеговин ¹¹	Дээд	Үгүй	-
		Доод		-
5.	Ботсван http://www.biztechafrika.com/article/botswana-mps-want-live-transmission-debates/9731/	1	Үгүй	-
6.	Вануату http://stream.parliament.gov.vu	1	Тийм	Үгүй
7.	Герман /www.bundestag.de/tv	Доод	Тийм	Тийм
		Дээд	Тийм	Үгүй
8.	Грек http://www.hellenicparliament.gr/en/Enimerosi/tileoptikos-stathmos-tis-voulis/	1	Тийм	Үгүй (previously recorded)
9.	Ирланд http://www.oireachtas.ie/parliament/watchlisten/	Доод	Тийм	Тийм
10.	Итали http://webtv.senato.it/webtv_live	Дээд	Тийм	Тийм
11.	Македон http://www.sobranie.mk/internet-tv-channel.nspx	Доод	Тийм	Тийм
12.	Молдав	-	Үгүй	Үгүй
13.	Науру	-	Үгүй	Үгүй
14.	Өмнөд Африк https://www.parliament.gov.za/whatson#parltv	-	Тийм	Тийм
15.	Пакистан ¹² http://www.ptv.com.pk/public/userView/ptvNews	Дээд	Тийм	-
		Доод	Үгүй	Үгүй
16.	Сан-Марино	-	-	-
17.	Самоа	-	Үгүй	Үгүй
18.	Сингапур http://www.channelnewsasia.com/	-	Үгүй	-
19.	Серби	-	Тийм	Тийм
20.	Словак http://tv.nrsr.sk/?Lang=en	Доод	Тийм	Үгүй
21.	Словени	-	Тийм	Тийм
22.	Суринам http://www.dna.sr/dna-tv-programmas/	-	Тийм	-
23.	Тринидад Тобаго http://www.tparliament.org/broadcasts.php?mid=7	-	Тийм	-
24.	Тунис ¹³ https://www.youtube.com/c/Assembl%C3%A9desrepr%C3%A9sentantsdupeuple/live	Доод	Тийм	-
25.	Непал http://parliament.gov.np/np/live.html	-	Тийм	-
26.	Унгар http://www.parlament.hu/fotitkar/angol/general_info.htm	Доод	Тийм	Тийм
27.	Фижи http://www.parliamentlive.gov.fj/	-	Тийм	-

¹¹ http://www.parlamentfbih.gov.ba/dom_naroda/index.html

<https://www.youtube.com/channel/UCZY3N0HNEcep3IHuztsYmVA>

¹² <http://www.senate.gov.pk/en/webcast.php?id=1094&catid=1&subcatid=259&cattitle=Web%20Casting>

¹³ <http://webcache.googleusercontent.com/search?q=cache:fzW-fDwutboJ:www.tap.info.tn/en/Portal-Politics/8326502-academy-specialising-in-parliamentary&num=1&client=firefox-b&hl=en&strip=1&vwsr=0>

28.	Финланд	Доод	Тийм	Үгүй
29.	Хорват http://www.sabor.hr/prijenos-sjednice-sabora .	Доод	Тийм	Тийм
30.	Чех	Доод	Тийм	Үгүй
31.	Чрна Гора ¹⁴	-	Тийм	Үгүй
32.	Швейцар	-	-	-
33.	Энэтхэг Lok Sabha TV & Rajya Sabha TV	Дээд	Тийм	-
		Доод	Тийм	-
34.	Эстони	Доод	Тийм	Тийм
35.	Этиоп	-	-	-

ХАВСРАЛТ 2

Парламентын нэгдсэн болон Байнгын хорооны хуралдааныг олон нийтийн мэдээллийн хэрэгслээр дамжуулдаг тухай эх сурвалжууд

№	Улсын нэр
1.	Албани http://live.parlament.al/ SHËRBIMI I TREGUESIT AUDIO-VIDEO Shërbimi i treguesit audio/video lejon të kryhet përzgjedhja dhe arkivimi i transmetimit video. Videot e përzgjedhura më pas do të jenë të disponueshme dhe të kërkueshme nëpërmjet një motori kërkimi. Gjatë ndjekjes së një videoje të një seance është e mundur të aktivizohen apo çaktivizohen titrat, në çfarë do lloj momenti, duke klikuar në tastin CC, që gjendet poshtë, djathtas në player. Një funksion i tillë nuk është i disponueshëm kur ka një seancë të drejtë për drejtë. REGJISTRIMI I FUNDIT Në seksionin “Regjistrim i Fundit” mund të gjinden instrumentet e kërkimit në lidhje me regjistrimet audio/video të 10 aktiviteteve të fundit. KËRKIM I AVANCUAR Në seksionin “Kërkim i Avancuar” mund të gjinden instrumentet e kërkimit që kanë lidhje me regjistrimet audio/video. Në këtë seksion janë të pranishëm instrumentet e kërkimit që kanë lidhje me regjistrimet audio/video të Parlamentit Shqiptar.
2.	АНУ http://houselive.gov/ Live and on demand to the Floor proceedings of the U.S. House of Representatives
3.	Андорра http://www.andorradifusio.ad/ ATV (Andorra Televisió) Regular live parliamentary coverage is also broadcast. ATV usually broadcasts between the hours of 0730 and 2345 each day with information pages displayed after closedown
4.	Болгар http://www.bnt.bg/ Bulgarian National Television. The BNT offers coverage of parliamentary control on Friday and of part of the session Wednesday, but also in emergency situations when a crucial piece of legislation has to be voted. This often disrupts the schedule of the main channel, BNT1.
5.	Канад Cable Public Affairs Channel http://www.cpac.ca/en/ The Cable Public Affairs Channel (French: <i>La Chaîne d'affaires publiques par câble</i>), better known by its acronym CPAC (<i>/ˈsiːpæk/ SEE-pak</i>), is a Canadian Category A cable and satellite specialty television channel owned by a consortium that includes among other part-owners Rogers Communications, Shaw Communications, Vidéotron, Cogeco and EastLink. The channel is devoted to coverage of public and government affairs, including carrying a full, uninterrupted feed of proceedings of the House of Commons of Canada, with two audio channels, one in English and the other in French.

¹⁴ CONSOLIDATED TEXT OF THE RULES OF PROCEDURE OF THE PARLIAMENT OF MONTENEGRO, 2013
Article 214: Television and other electronic media shall be entitled to direct broadcasting of the sittings of the Parliament and its Committees. The Parliament shall provide conditions for the television and other electronic media to broadcast sittings of the Parliament.

6.	Хорват http://www.sabor.hr/prijenos-sjednice-sabora. transfer sessions: Croatian Parliament opened Parliament. Basing its work on the principles of transparency and timely information, special attention is paid toward the public in the most important segment of their work - the legislative process. Among the primary means of information on legislative work and the transfer sessions over the Internet. Internet users are able to monitor the work of the Croatian Parliament continuously, in person, at any time of the session. Video transmission from the assembly hall, through the parliamentary Internet television at http://itv.sabor.hr/video/ and a YouTube channel available every day when Parliament sits, from morning until the moment when the chairman of the session does not terminate the work for the day.
7.	Европын парламент https://www.europartv.europa.eu/en/home EuroparTV is the European Parliament's web video service, aiming at informing EU citizens about the Parliament's activities and how its Members shape political developments and pass laws that affect people's lives across Europe. The service includes a mix of news, background and educational videos. EuroparTV program are available in various formats via an online database and are fully integrated with social media. Subtitles are available for most videos in all EU's official languages, and all program are available both in web and broadcast quality.
8.	Франц La Chaîne parlementaire http://www.lcp.fr/ La Chaîne parlementaire (French for <i>The parliamentary Channel</i>) is a French television network responsible for broadcasting activity from the National Assembly of France (LCP) and the Senate of France (Public Sénat). It is available through digital terrestrial television "TNT". It was created in 1999 on the request of the National Assembly of France to broadcast in a way comparable to BBC Parliament. It started by broadcasting twice a week, Tuesday and Wednesday, in the afternoons on France 3. On 8 February 2000, the channel started broadcasting activity from the Senate of France. The channel broadcasts 24h from the Assembly followed by 24h from the Senate in a pre-arranged order. On 31 March 2005, the channel obtained its own TNT frequency
9.	Герман Parlamentsfernsehen https://www.bundestag.de/tv "The German Bundestag publicly negotiates," states in Article 42 of the Basic Law. But only a few people can actually be present in the Chamber if the deputies meet in Berlin. This is why the German Bundestag, with the move from Bonn, the former federal capital, to Berlin in 1999, has created an additional information medium: parliamentary television. All plenary debates, as well as a large number of public committees and hearings are broadcast live, uncommentated and in full length. The Mediathek Another service : All live broadcasts and the complete video offer since the beginning of the 17th election period in October 2009 offers the media library. Under www.bundestag.de/mediathek plenary and committee meetings, special events, tointerviews and reports be considered at any time or downloaded.
10.	Грек http://www.hellenicparliament.gr/en/Enimerosi/tileoptikos-stathmos-tis-voulis/ Within its mission the Station of the Parliament has as the main content of its Program the broadcasting of all the sittings of the Plenum, of the sittings of the Standing Committees (previously recorded), of the sitting of the Recces Section of the Parliament (Summer Session) as well as part of the works of the other parliamentary committees.
11.	Унгар http://www.parlament.hu/fotiitkar/angol/general_info.htm Verbatim minutes are prepared on the meetings which are later made public on the homepage of the National Assembly. Public television (channel m2) provides a 3-hour and a 5-hour live transmission of the plenary on Mondays and Tuesdays (and Wednesdays), respectively. Public radio broadcasts sittings from beginning to end, and a live television broadcast of the entire meeting can also be reached on the homepage of the National Assembly.
12.	Ирланд http://www.oireachtas.ie/parliament/watchlisten/watchoireachtastv/ The Oireachtas live streaming service is fully based on HTML5. It provides adaptive streaming of HTTP Live Streaming (also known as HLS) on all modern browsers and devices without the need for any plug-ins. http://www.oireachtas.ie/parliament/watchlisten/

13.	Итали - Доод http://webtv.camera.it/home Verbatim reports of the sittings of Committees are also published, both in printed publications and on the internet. The sessions are also transmitted live on the internet, on radio and on the Chamber of Deputies satellite television channel. Particularly important debates are broadcast on public television. The website www.camera.it is a rich source of information on parliamentary and legislative affairs, on the organisation of the Chamber of Deputies, on the art and architecture of the buildings of the Chamber of Deputies and on the services that the Chamber of Deputies provides to the general public. http://en.camera.it/4?scheda_informazioni=48
14.	Итали – Дээд http://webtv.senato.it/webtv_live
15.	Литва Seimas of the Republic of Lithuania Statute Article 131. Broadcasting of Seimas Sittings 1. Seimas sittings shall be broadcast on the webpage of the Seimas in accordance with procedure laid down by the Board of the Seimas. 2. The procedure of coverage and broadcasting of Seimas sittings by the Lithuanian Radio and Television shall be established by an agreement between the Board of the Seimas and the Lithuanian Radio and Television. https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/e495a6e2b60611e5be9bf78e07ed6470?jfwid=39x432mh7
16.	Люксембург http://www.chd.lu/wps/portal/public/Accueil/Actualite/ChamberTV La publicité des débats en séance plénière est un élément essentiel de la démocratie. Elle permet à tout citoyen de connaître et de mieux comprendre l'enjeu des sujets discutés et la portée des décisions prises. Dans ce sens, elle contribue de manière déterminante à la formation de l'opinion publique. Chacun a le droit d'assister aux séances. Celles-ci sont d'ailleurs diffusées sur la chaîne parlementaire Chamber TV; le texte intégral peut être consulté dans les comptes-rendus des séances. http://www.chd.lu/wps/portal/public/Accueil/TravailALaChambre
17.	Македон http://www.sobranie.mk/internet-tv-channel.nspx Law on the Assembly of the Republic of Macedonia Ix. Parliamentary TV Channel Article 32 (1) The Assembly shall have programme responsibility for broadcasting the programme service intended for broadcasting the activities of the Assembly. http://www.sobranie.mk/default.asp?ItemID=0C2D030863E5C84CB375DDF919314F83
18.	Нидерланд - Доод https://www.tweedekamer.nl/debat-direct Met Debat Direct wordt het werk van de Tweede Kamer inzichtelijk en toegankelijk voor iedereen. Zowel plenaire vergaderingen als de meeste commissievergaderingen zijn er live mee te volgen, mét extra informatie. Bijvoorbeeld de naam van de spreker en de aanwezige bewindspersoon. Ook komen de stemmingsuitslagen in beeld. Je kunt het debat live pauzeren of het later op de dag terugkijken. Gebruikers van de app kunnen zich aanmelden voor verschillende notificaties. De app stuurt dan een pushbericht wanneer een debat begint, als een bepaald onderwerp opnieuw aan de orde komt of wanneer een specifieke politicus gaat spreken. Нидерланд –Дээд https://www.eerstekamer.nl/livedebat Via internet kunt u rechtstreeks de plenaire vergadering van de Eerste Kamer volgen. In de regel wordt alleen op dinsdagmiddag vergaderd.
19.	Норвег https://www.stortinget.no/en/In-English/About-the-Storting/The-Storting-live/ All sittings in the Storting and most hearings are sent live on web-TV.
20.	Польш http://www.sejm.gov.pl/Sejm8.nsf/transmisje.xsp

21.	Португал http://www.canal.parlamento.pt/?chid=18&title=emissao-linear In December 2015, after several years of development and investment in technical infrastructure in cooperation with a specialised supplier of such applications, the new ARTV Web TV platform, Parliament Channel, came into operation. This platform, available at www.canal.parlamento.pt and via the Parliament website www.parlamento.pt, has changed the way people can directly access the television content of Parliament through the Internet. Through this multi-channel platform you can have live access to any meeting that is currently taking place at the moment and being recorded by the Parliament Channel.
22.	Румын http://www.cdep.ro/pls/steno/steno.video?sursa=1&idl=2 REGULATIONS OF THE CHAMBER OF DEPUTIES Chapter II Conduct of the Chamber of Deputies sittings <i>Section 6</i> <i>Progression of a sitting of the Chamber of Deputies</i> Article 139. - The sittings of the Chamber of Deputies shall be public and broadcast online, unless, at the request of the President or a Parliamentary Group and based on the vote cast by a majority of the Deputies present it is ruled that certain meetings should be secret.
23.	ОХУ http://www.video-duma.ru/info/about/ Интернет-портал «Видео-Дума» создан по решению Совета Государственной Думы Федерального Собрания Российской Федерации. Ресурс призван обеспечить свободный доступ пользователей сети Интернет к видеозаписям Пленарных заседаний Государственной Думы, заседаний комитетов, комиссий, рабочих групп Государственной Думы, фракций в Государственной Думе, а также к видеозаписям парламентских слушаний, «круглых столов» и других мероприятий, связанных с законодательной деятельностью в Государственной Думе. На проекте доступны также прямые видеотрансляции Пленарных заседаний, заседаний комитетов и комиссий, важнейших мероприятий ГД РФ. Список текущих видеотрансляций и расписание их проведения, в том числе информация о предстоящих трансляциях, размещаются на портале в разделе «Прямые трансляции». http://www.duma.gov.ru/analytics/tv/online/
24.	Словак http://tv.nrsr.sk/?Lang=en
25.	Испани - Дээд http://www.senado.es/web/actividadparlamentaria/actualidad/senadoendirecto/index.html Испани – Доод http://www.congreso.es/portal/page/portal/Congreso/Congreso/CongresoTV/ConDir Este enlace permite seguir en directo todas las sesiones parlamentarias que se celebran cada día en la Cámara a través de la emisión simultánea de hasta cinco señales audiovisuales distintas.
26.	Швед All debates and decisions in the Chamber are broadcast on the Riksdag webcast service. The committees' public hearings are also broadcast, as are seminars and other events. All debates and other events that are broadcast via the Riksdag webcast service, as well as certain other events in the Riksdag premises are produced. This means that broadcasting companies can link up to this service and pick up audio and video streams via the Kaknä's Tower free of charge. Technology for TV production is available in the Chamber, the former First and Second Chambers, the Skandia Room and the press centre. http://www.riksdagen.se/en/media/broadcasts/
27.	Их Британи – Дээд http://www.parliamentlive.tv/Lords Их Британи -Доод http://www.parliamentlive.tv/Commons Parliamentlive.tv carries live and archive coverage of all UK Parliament proceedings taking place in public, including debates and committee meetings of both Houses. The material is then available as on-demand archive going back to 4 December 2007. On some occasions this site will also include video coverage of special events that have taken place in Parliament.

28.	БНСУ National Assembly Act Article 149 (Broadcasting by National Assembly) (1) The National Assembly shall secure the broadcasting channel, and provide and operate the systems to broadcast the proceedings of the plenary session or committees by means of sound or image and in addition the legislative activities, etc. of the National Assembly and the National Assembly members. http://www.parliament.am/library/Standing%20orders/korea.PDF
29.	БНТУ https://www.tbmm.gov.tr/tbmm_tv.htm GNAT TV, has been reflecting the activities of the GNAT to the public without interruption since December 10, 1994. GNAT Plenary activities are broadcasted live via internet. Besides, live broadcast service is provided via TRT3 between 14:00-19:00hrs. GNAT TV, broadcasts all activities of the Speaker, press conferences, statements and receiving of the deputies besides Plenary meetings and the political party group meetings. Furthermore, following the meetings of specialized, investigation and inquiry committees is also one of the duties of the GNAT TV. GNAT TV, transfers current political and economic developments as well as foreign policy developments to its audience. GNAT TV is only visual source regarding Plenary activities. These scenes function also as visual and aural minutes and archives in the TBMM Plenary activities. https://global.tbmm.gov.tr/index.php/EN/yc/icerik/55
30.	Сингапур http://www.channelnewsasia.com/parliamentopening
31.	Тайланд http://www.radioparliament.net/parliament/viewLive.php?live_id=4